

Pro Invenia
Vestre Rosten 78
7075 Tiller

Stjørdal 21.02.2020

Dette brev sendes på vegne av: Naturvernforbundet i Melhus og Trondhjems
Turistforening

Høringsuttalelse til Meraftasåsen steinbrudd

Innledning

Det er for andre gang varslet oppstart av planarbeid med planprogram for utvidelse av Meraftasåsen steinbrudd. Hensikten med reguleringsarbeidet er ytterligere råstoffutvinning samt å legge til rette for deponi av rene masse i deler av området. Mesteparten av utvidelsesområdet er i kommuneplanens arealdel avsatt til LNFR og idrettsanlegg, samt en liten del til fremtidig råstoffutvinnelse.

Planområdet omfattet først ca 355 daa, en økning på nærmere fem ganger dagens planområde på 76 daa. Dette forslaget ble enstemmig nedstemt i formannskapet 05.02.2019. I korte trekk ble avslaget begrunnet med forholdet til eksisterende planer, idretts- og friluftslivsaktivitet, hjortevilttrekk og kulturminner. Tiltakshaver har redusert arealet til 275 daa og leverte nytt forslag til planprogram etter møter med kommunens planavdeling. Kommunen ser i utgangspunktet på utvidelse av steinbrudd som et foretrukket alternativ til «punktering» av nye områder.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
TRØNDELAG

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal

trondelag@fnf-nett.no / 97 72 62 63
www.fnf-nett.no/trondelag

Org. nr.: 916627831

Sammendrag

Vi ønsker at kommunen **ikke** går videre med planene i dagens form av hensynet til følgende grunner:

- **Friluftsliv:** Området er kartlagt som svært viktig friluftslivsområde. Det er et nettverk av stier i umiddelbar nærhet, med Bjørsetknippen som den mest etablerte. Dette fungerer også som atkomst til et fiskevann. Området er også et populært startområde for skiturer til Kregneskjølen.
- **Idrett:** Som en viktig del av folkehelseutfordringene er idrett sammen med friluftsliv viktige momenter for å motvirke livsstilssykdommer. Et stort skianlegg ligger kloss inntil tiltaksområdet. Skianlegget vil bli særdeles forringet av virksomheten slik den foreslås.
- **Areal- og samfunnsplan:** En omfattende omdisponering av LNFR-formål gjennom reguleringsplaner vil minke verdien av helhetlig og langsiktig arealplanlegging. Samtidig vil også tap av friluftsliv- og idrettsområder ikke være forening med folkehelsevisjonene i kommuneplanens samfunnsdel.
- **Naturverdier:** Det er myr kloss inntil planområdet. Denne fungerer som et viktig karbonlager og bør bevares med betydelige buffersoner for at drenering og påfølgende karbonutslipp ikke forekommer. Det ønskes i eventuelt videre planarbeid at området kartlegges grundig, da man vet at 75% av antatt verdifull natur ikke er kartlagt. De kjente databasene er dermed ikke tilstrekkelige som kunnskapsgrunnlag. Det er i tillegg registrert et hjortevilttrekk som trolig vil miste sin funksjon ved en utvidelse i det omfang som er foreslått.

På generelt grunnlag er det ønskelig at kommunene forholder seg til vedtatte og langsiktige kommuneplaner. Dette skaper forutsigbarhet for innbyggere og andre berørte, og er helt nødvendig i et samfunn hvor presset på arealene øker. Natur- og friluftsliv har en tendens til å havne i bakre rekke, og vi setter derfor pris på at kommunen har gjennomført friluftslivskartlegging. Dette bør aktivt brukes som et styringsverktøy og vi forventer at kommunen ikke tar lett på inngrep viktige friluftsområder og LNFR-områder.

Så lenge avrenning og forurensingshensyn utredes grundig kan det være fornuftig å tillate noe deponi om uttaksvirksomheten avsluttes eller reduseres betydelig i planlagt omfang. En utjevning av gjenværende klipper med påfylling av deponimasser og potensiell revegetering vil være det mest estetiske. Dette vil i større grad tilbakeføre områdets økologiske funksjon, eller legge til rette for andre arealformål i fremtiden.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
TRØNDELAG

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal

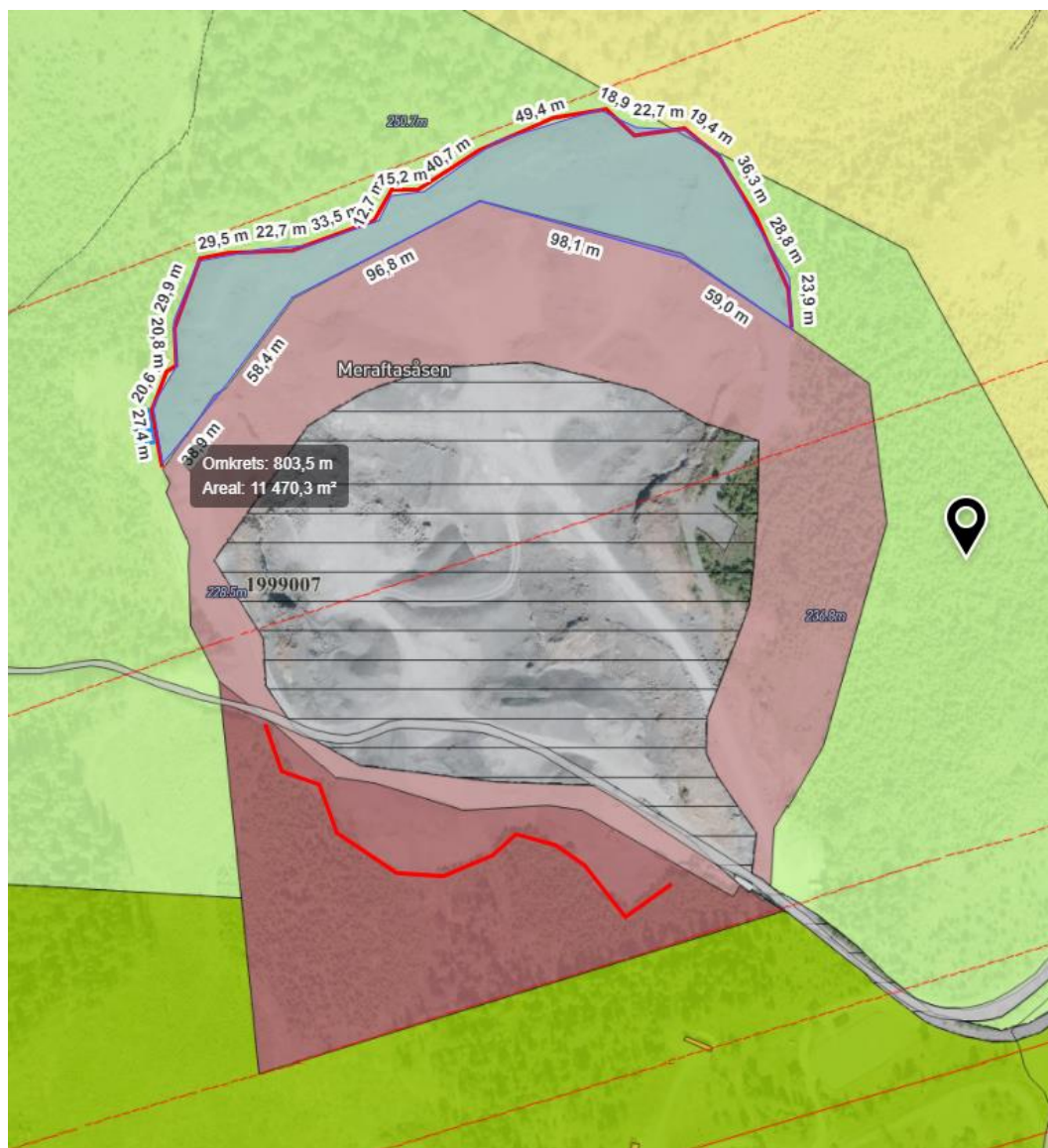
trondelag@fnf-nett.no / 97 72 62 63
www.fnf-nett.no/trondelag

Org. nr.: 916627831

Våre merknader

Dagens virksomhet

Ved hjelp av karttjenesten «kommunekart» går det tydelig frem at masseutvinningen allerede har pågått utenfor det gjeldende reguleringsområdet (fig 1). Størst er inngrepet i nordlig retning hvor tapt LNRF-areal utgjør ca 11,5 daa. I sørlig retning er overskredet område avsatt til fremtidig masseutvinning. Om det ikke foreligger noen dispensasjoner eller tillatelser utover dette, er det et overtramp som ikke øker tilliten til tiltakshaver.

Figur 1 Blått område i nord viser området hvor tiltakshaver har utvunnet masser utover reguleringsplangrense. Dette arealet er i kommuneplanens arealdel avsatt til LNRF-formål, og målene fremgår i den mørke boksen. Avgrensingen er omtrentlig og foretatt basert på det visuelle i satellittkartet. Lys rosa viser området regulert til råstoffutvinning mens mørkere rosa viser område regulert til fremtidig råstoffutvinning. Kilde:

<https://kommunekart.com/klient/melhus/publikum?urlid=adf68f9adb624286b4beaf98ed5ce195>.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
TRØNDELAG

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal

trondelag@fnf-nett.no / 97 72 62 63
www.fnf-nett.no/trondelag

Org. nr.: 916627831

Friluftsliv og idrett

Området er i regi av Sør-Trøndelag fylkeskommune kartlagt som et svært viktig friluftslivsområde¹. Tiltaksområdet ligger i sin helhet innenfor Råbygdmarka nærturterreng som har et nettverk av stier og turmuligheter, samt fungerer som atkomst til fiskevannet Torkjeltjønna. Kloss inntil foreslått grense i sør har Trønder-Lyn ski et stort område med skilekbakke (alpinanlegg), skøytebane, stadiontun med lekeområde og brakke, skiskytterstadion og lysløype. I tillegg blir det preparert skiløyper videre vestover og nordover i Råbygdmarka. Omkring 500 meter vest for plangrensa går Bjørsetknippen tursti som passer for alt fra barn til eldre².

Nærturområder er sett på som svært viktige områder i folkehelsearbeidet. Det finnes mye forskning på friluftslivets positive effekt på fysisk og psykisk helse. Tall fra SSB viser at 94% av landets befolkning deltok på friluftslivsaktiviteter i 2014, men utfordringene med inaktivitet er stadig et nasjonalt og globalt problem (se helsedirektoratets sammenstilling hvor det går frem at 1 av 8 dødsfall knyttes til inaktivitet³). Det er dermed særdeles viktig at lavterskeltilbud som nærturområder og idrettsanlegg bevares, noe kommunen er forpliktet til gjennom blant annet folkehelse- og friluftsloven. Melhus kommune har gjennom kommuneplanens samfunnsdel (2025) vedtatt et mål om å:

være en foregangskommune innenfor folkehelsearbeid og skal ha fokus på forebyggende og helsefremmende arbeid, trivsel og livskvalitet for alle grupper av befolkningen. Dette skal gjenspeiles i kommunens planlegging, drift og tjenesteproduksjon.

En betydelig forringelse av dette svært viktige friluftslivsområdet vil ikke være i tråd med den overordnede samfunnsplanen, som er ment for å legge føringer i slike planer. Det er spådd en total befolkningsøkning på 25% fra 2009 til 2025 i Melhus kommune, med prognoser på opp mot 60% økning av eldre over 80. Det vil dermed være et enda større behov for nærturområder enn tidligere. Samfunnsplanen nevner også:

For Melhus kommune er det viktig å informere om mulighetene for fysisk aktivitet, friluftsliv og rekreasjonsmuligheter og stimulere samarbeidet med lag og foreninger.

En reduksjon av kvaliteten til virkeområdene til lokale turforeninger og idrettslag vil gå på tvers av målsettingen, og det er både vanskelig og kostbart å finne fornuftige avbøtende tiltak i slike tilfeller. Interessekonflikten i dette området anses å være såpass stor at vi **ikke ønsker at kommunen går videre med så omfattende planer for råstoffutvinning i dette området**. Grunnet støv, støy og

¹ <http://faktaark.naturbase.no/KartlagtFriluftsliv?id=FK00004806>

² <https://www.ut.no/tur/2.6311/>

³ <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid-i-kommunen/veivisere-i-lokale-folkehelseiltak/fysisk-aktivitet-lokalt-folkehelsearbeid#kunnskapsgrunnlag>

farlige kantsoner vil et steinbrudd i anleggsfasen påvirke langt utover det faktiske planområdet. Det er vanskelig å se løsninger som ikke ødelegger skianlegget totalt, og med et nettverk av stier vil selv små inngrep kunne redusere områdets verdi og påvirke brukerfrekvensen. Inngrep i LNFR-områder er på generelt grunnlag lite ønskelig, og vi frykter at kommuneplanens arealdel mister sin langsiktighet og sin verdi om det tillates store endringer av arealformålene.

Naturverdier

Myr

Det er ikke registrert noen kjente truede arter eller naturtyper i området som det også kommer frem av planprogrammet. Dette er riktignok basert på et begrenset kunnskapsgrunnlag. Sabima anslår at omkring 75% av antatt verdifull natur **ikke** er kartlagt⁴. Tiltaksområdet må derfor kartlegges grundig før ny virksomhet eventuelt kan tillates. Søk i eksisterende databaser bør kun være et supplement og ikke et substitutt.

Innenfor planavgrensningen i vest grenser planområdet mot en del av Langmyran. Myr er på generelt grunnlag en viktig naturtype som har vært og er svært utsatt for bit for bit forringelse i form av grøfting, torvuttak og dyrking/omdisponering av arealet. Myr forsyner oss med en rekke økosystemtjenester som flomdemping, vannrensning, og karbonlagring, samtidig som å ha en økologisk funksjon for planter, fugler og dyr. Den årlige netto karbonlagringen er ikke veldig stor og det tar hele 5000 år før ei myr blir 5 meter dyp. Myra er dermed først og fremst viktig som et *lager* av karbon og forringelse vil i så måte være umulig å erstatte eller kompensere. Forringelse av myr vil derfor ikke være i tråd med kommunens hovedmål innen miljø, klima og energi (kommuneplanens samfunnsdel). Vi minner også om at «statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning i kommunene» er under behandling. Her er helhetlig planlegging og hensynet til våtmarker og vannhåndtering sentrale begreper. I «nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging» står det:

«Det er viktig at kommunene og fylkeskommunene har kunnskap om ulike økosystemers betydning for klimatilpasning. Natur som våtmarker, myrer, elvebredder og skog kan dempe effektene av klimaendringer, og er viktig å ivareta i arealplanleggingen»

Om kommunen likevel går videre med planene er det ønskelig at myrområder med betydelige buffersoner utelates fra både uttak- og deponiplaner. Her trengs det helhetlig planlegging slik at inngrep «langt» unna ikke drenerer ut myra.

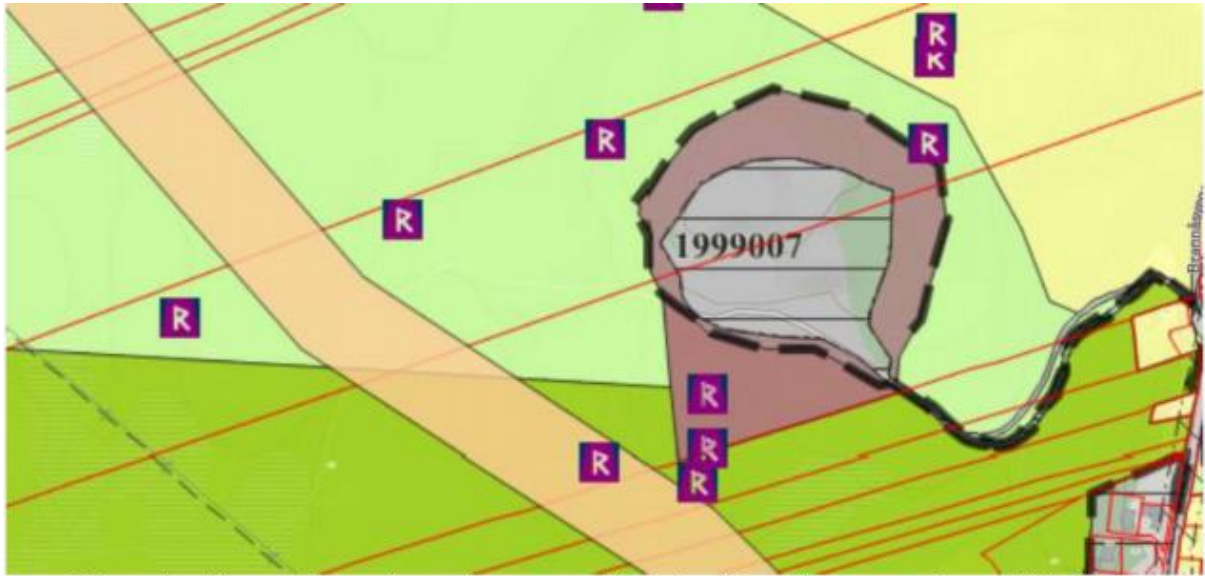
Hjortevilt

Det går et hjortevilttrekk gjennom planområdet. Hjortevilt bruker også disse som fluktrute, og det er en kjent konsekvens at skjæringene som oppstår fører til at dyr faller i døden. En barriere i trekktruten

⁴ <https://www.sabima.no/norge-trenger-okologisk-grunnkart/>

kan ha store konsekvenser for genutvekslingen og populasjonsdynamikken for hjorteviltet, og jaktutøvelsen vil trolig også påvirkes.

Figur 3 Hjortevilttrekk er markert med oransje og automatisk fredete kulturminner er markert med lilla firkant med R

Verneområde og utredninger

Det er positivt at tiltakshaver skal utrede påvirkninger i verneområdet for Gaula. Det er mye bekker og myrer i området, og råstoffutvinning/deponi er kjent for å kunne påvirke vannkvaliteten negativt (sedimentasjon, kjemisk påvirkning etc). Det oppfordres til å vektlegge totalbelastningen av aktivitet innenfor verneområdet.

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
TRØNDELAG

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal

trondelag@fnf-nett.no / 97 72 62 63
www.fnf-nett.no/trondelag

Org. nr.: 916627831

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Trøndelag

Fredrik Fredriksen

Fredrik Fredriksen
Fylkeskoordinator
FNF Trøndelag

Forum for Natur og Friluftsliv Trøndelag er et samarbeidsnettverk mellom 16 natur- og friluftsansjoner i Trøndelag: FIVH-Trondheim, Naturvernforbundet i Trøndelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norges Jeger- og Fiskerforbund i Nord-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Trøndelag, Syklistenes Landsforening, Trondhjems Turistforening, Nord-Trøndelag Turistforening, Trondheim Turmarsjforening, Trondheim kajakkklubb, Bioveier i byen, 4H Trøndelag, Trøndelag krets av NSF, Røde Kors Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag orienteringskrets og Det norske hageselskap i Nord-Trøndelag

FORUM FOR
NATUR OG FRILUFTSLIV
TRØNDELAG

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal

trondelag@fnf-nett.no / 97 72 62 63
www.fnf-nett.no/trondelag

Org. nr.: 916627831